

MONS Jaarplan 2024

Versie:
April 2024

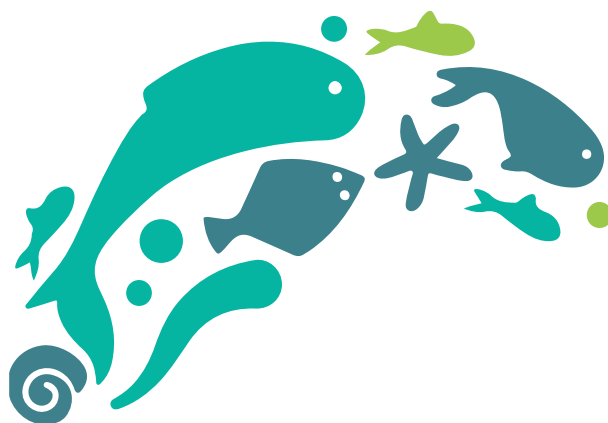

NOORDZEEOVERLEG

Inhoud

	1. Inleiding	4
	2. Basis van het Voedselweb	5
	Monitoring Primaire productie (ID4)	5
	Biogeochemisch functioneren Noordzeebodem (ID 1)	5
	Nutriënten en slibdynamiek Waterkolom (ID 2)	5
	Procesonderzoek primaire productie (ID 3)	5
	Voedsellink primaire productie en zoöplankton (ID 8a)	6
	Effect zeewierkweek in windparken op nutriëntenhuishouding (ID 8b)	6
	Monitoring Zoöplankton (ID 14, 15, 16)	6
	Proces en effectstudie Zoöplankton (ID 17 en 18)	7
	3. Vis	8
	Monitoring Pelagische Vis (ID 23)	8
	Modelleren Gevolgen Transitie op de Visgemeenschap (ID 20)	8
	Voedseleecologie en Ruimtelijk gebruik Noordzee Haaien, Roggen en Trekvisen (ID 39, 41, 42)	8
	Displacement van de Noordzeevisserij (ID 28 en 29)	8
	Effecten Displacement Visserij op Commerciële Visbestanden (ID 30)	9
	Effecten Gebiedssluiting op Visgemeenschap (ID 142)	9
	4. Benthos en benthische habitats	10
	Effecten gesloten gebieden voor visserij op Benthos (ID 49)	10
	Monitoring Rifvormende Soorten (ID 56)	10
	Geschiktheidskaarten Biogene Riffen (ID55)	10
	Review/Projectmonitoring Natuurinclusief Bouwen (ID 51)	10
	5. Kust- en zeevogels	11
	Bureaustudie Foerageergebieden (ID 60)	11
	Bureaustudie Voedseleecologie (ID 62)	11
	Bureaustudie Populaties Meeuwen en Sterns (ID 64)	11
	Onderzoeksplan Maatregelen Natuurversterking & Soortbescherming Kustvogels (ID 73)	12
	Monitoring Zeevogels Digital Aerial Surveys (ID 68, ZV.1, ZV.12)	12
	Modellering waaronder Individual Based Modelling (IBM waarin verschillende effecten (habitatverlies, aanvaringen en OWF-geïnduceerde ecosysteem shifts) worden gecombineerd (ID 67, 70, ZV.4, ZV.5, en ZV.6)	12
	Tagging / biologing voorbeeldsoorten zeevogels (ID 69, ZV.7)	12

6. Zeezoogdieren	13
Hinterland analyse: Ontwikkeling habitatmodel en bepalen regionale draagkracht voor gewone zeehonden (ID 152)	13
Herijking monitoring (inclusief zenderen) aantallen en verspreiding zeehonden (ID 154)	13
Gewone en grijze zeehonden voedselbeschikbaarheid en dieetonderzoek (ID 157)	13
Impuls aan verbeteren informatieverzameling en doodsoorzaken gestrande zeezoogdieren (ID 158)	13
Statistische analyse en ruimtelijke modellering bestaande data bruinvissen, overige walvisachtigen en zeehonden (ID 159)	13
Verkenning toepassing drones voor monitoring conditie zeezoogdieren (ID 161)	14
Bijvangst monitoring zeezoogdieren (en zeevogels) NL staandwantvisserij (ID 166)	14
7. Ecosysteemeffecten en Ecologische Modelling	15
Mechanistische Model(l)(trein)en (ID 132)	15
Ontwikkelen en toepassen Cumulatieve Effecten Analyse (CEA) (ID 133, 134)	15
8. Diversen	16
Deskstudie Monitoringsstrategie (ID 135)	16
Datamanagement MONS (ID 137)	16
Communicatie MONS (ID 138)	16
Staat van de Noordzee (ID 139, 140)	16
Workshop Internationale Afstemming	17

1. Inleiding

In dit rapport wordt het Jaarplan 2024 voor het Monitoring, Onderzoek, Natuurversterking en Soortenbescherming (MONS) programma gepresenteerd. Bij dit rapport hoort ook een financiële overzichtstabel die apart zal worden aangeboden aan de Programmacommissie MONS. Dit Jaarplan 2024 bouwt voort op het Jaarplan 2023. De basis wordt gevormd door het MONS rapport dat in 2021 is vastgesteld door het Noordzeeoverleg. Deze rapporten zijn te vinden op de site van het Noordzeeoverleg: [MONS-rapporten | Noordzeeoverleg](#). Het Jaarplan 2024 kijkt waar nodig en mogelijk tevens vooruit naar 2025 e.v. In dit Jaarplan zijn alleen de onderzoeken beschreven die MONS trekt (zie tabel) en die in 2024 starten dan wel doorlopen in 2024.

Daarnaast is er ook een Jaarplan 2024 voor het Wozep Programma dat samen met dit Jaarplan en de financiële overzichtstabel zal worden aangeboden aan de Programmacommissie MONS. Het Meerjarenprogramma Wozep is te vinden op het Noordzeeloket: [Monitoring en onderzoek - Noordzeeloket](#).

Per onderzoek wordt heel kort wat achtergrond informatie gepresenteerd, zoals ID nummer, korte titel, looptijd. Daarna wordt in een paar zinnen geformuleerd wat het onderzoeksplan is voor 2024 en waarom en welke mijlpalen worden verwacht. Het Jaarplan 2024 bevat alleen de onderzoeken die in 2024 starten of doorlopen en niet de onderzoeken die reeds afgerond zijn of onderzoeken die in latere jaren starten.

Vanwege de overzichtelijkheid is er voor gekozen om de onderzoeken te rubriceren in de volgende hoofdstukken:

- Basis van het voedselweb
- Vis
- Benthos en benthische habitas
- Kust- en zeevogels
- Zeezoogdieren
- Ecolosysteem effecten en ecologische modellering
- Diversen

De onderdelen Vleermuizen en Trekvogels worden getrokken door Wozep.

2. Basis van het Voedselweb

Monitoring Primaire productie (ID4)

Looptijd: 2021-2030

In 2023 start een Europese aanbesteding voor de bouw van een meetcontainer/ferry box systeem dat naar verwachting zomer 2024 aan boord van de Zirfaea zal worden geplaatst. Deze meetcontainer zal tijdens elke vaartocht van de Zirfaea in het kader van MWTL primaire productie metingen en een aantal andere biologische metingen, i.e. fytoplankton, zoöplankton, alsmede diverse abiotische metingen volcontinu uitvoeren. In de tweede helft van 2024 zullen de data van de meetcontainer worden geëvalueerd en opgewerkt. De data vormen een belangrijke bron voor het geprogrammeerde PhD onderzoek en de basis voor diverse modelleringsprojecten.

Biogeochemisch functioneren Noordzeebodem (ID 1)

Looptijd: 2023-2028

In 2024 zal een PhD onderzoek starten met als doel om het biogeochemisch functioneren en uitwisseling van nutriënten met de waterkolom voor een breed scala aan bodemtypes in de Noordzee te kwantificeren en de invloed van bodemleven daarop, met nadruk op het contrast tussen zand- en slibbodems. Het onderzoek loopt van voorjaar 2024 tot voorjaar 2028. Als eerste product zal de PhD een projectplan opleveren voor zijn vierjarige onderzoek. Deze PhD zal nauw samenwerken met andere PhD onderzoeken met betrekking tot de Basis van het Voedselweb die in 2024 starten. Jaarlijks zal door het Uitvoeringsbureau MONS een PhD dag worden georganiseerd ten einde deze samenwerking te versterken en de inhoudelijke afstemming met andere relevante MONS onderzoeken te stimuleren.

Nutriënten en slibdynamiek Waterkolom (ID 2)

Looptijd 2023 – 2028

In 2024 zal een PhD onderzoek starten dat zich richt op het transport en omvormingen van nutriënten in de waterkolom, en het gedrag van slib in de waterkolom. Deze PhD zal nauw samenwerken met andere PhD onderzoeken met betrekking tot de Basis van het Voedselweb die in 2024 starten. Het onderzoek loopt van voorjaar 2024 tot voorjaar 2028. Als eerste product zal de PhD een projectplan opleveren voor zijn vierjarige onderzoek. Jaarlijks zal door het Uitvoeringsbureau MONS een PhD dag worden georganiseerd ten einde deze samenwerking te versterken en de inhoudelijke afstemming met andere relevante MONS onderzoeken te stimuleren.

Procesonderzoek primaire productie (ID 3)

Looptijd 2023 -2028

In 2024 zal een PhD onderzoek starten dat zich richt op het gebruik van nutriënten door pelagische en benthische primaire producenten en hoe die productie wordt gereguleerd door de algensamenstelling, slib- en nutriëntenhuishouding en de hydrodynamiek. Als eerste product zal de PhD een projectplan opleveren voor zijn vierjarige onderzoek.

Deze PhD zal nauw samenwerken met andere PhD onderzoeken met betrekking tot de Basis van het Voedselweb die in 2024 starten. Het onderzoek loopt van voorjaar 2024 tot voorjaar 2028. Jaarlijks zal door het Uitvoeringsbureau MONS een PhD dag worden georganiseerd ten einde deze samenwerking te versterken en de inhoudelijke afstemming met andere relevante MONS onderzoeken te stimuleren.

Voedsellink primaire productie en zoöplankton (ID 8a)

Looptijd: 2023 -2028

In 2024 zal een PhD onderzoek starten gericht op de relatie tussen (veranderingen in) primaire productie/fytoplankton en de ontwikkeling van zoöplankton. Als eerste product zal de PhD een projectplan opleveren voor zijn vierjarige onderzoek. Deze PhD zal nauw samenwerken met andere PhD onderzoeken met betrekking tot de Basis van het Voedselweb die in 2024 starten. Het onderzoek loopt van voorjaar 2024 tot voorjaar 2028. Jaarlijks zal door het Uitvoeringsbureau MONS een PhD dag worden georganiseerd ten einde deze samenwerking te versterken en de inhoudelijke afstemming met andere relevante MONS onderzoeken te stimuleren.

Effect zeewierkweek in windparken op nutriëntenhuishouding (ID 8b)

Looptijd 2023 – 2027

Centraal staat de vraag wat de nutriëntopname van zeewier over tijd is in zeewierkweek in een offshore windpark. Dit kan worden bepaald door ten eerste de groei van zeewier over tijd te meten; en ten tweede de nutriëntensamenstelling van zeewier over tijd te bepalen. Ten slotte biedt deze studie ook de mogelijkheid om onderzoek te doen naar in hoeverre deze zeewierkweekstructuren invasieve exoten faciliteren. We willen proberen dit onderzoek uit te laten voeren in het Zeewierproject dat de North Sea Farmers starten in windpark Borssele. Het betreft hier contract research.

Monitoring Zoöplankton (ID 14, 15, 16)

Looptijd 2023 -2030

In 2023 is deze monitoring gestart met een survey in een brede strook langs de Nederlandse kust samen met de monitoring van pelagische vis. Tevens vindt er een tweewekelijkse monsternamen plaats in het Marsdiep. Zoöplankton zal vanaf medio 2024 ook gemonitord worden in de meetcontainer die zal worden geïnstalleerd op de Zirfaea (zie Monitoring Primaire Productie ID 4). In 2024 zal bekeken worden in welke vorm deze monitoring zal worden voortgezet. Daarbij spelen kostenoverwegingen i.r.t. de scheepstijd ook een rol. Daarnaast worden in het Digitale Ecologische Metingen Noordzee project dat RWS CIV uitvoert in opdracht van LNV boeien ontwikkelt die ook zoöplankton moeten gaan monitoren in de verticaal en continu door het jaar heen. Tot slot zal in 2024 bekeken worden of er een survey kan worden uitgevoerd met een gesleepte plankton imager die variatie in de diepte kan meten.

Proces en effectstudie Zoöplankton (ID 17 en 18) Looptijd 2023 – 2028

In 2024 zullen drie PhD onderzoeken starten die verschillende processtudies zullen uitvoeren in relatie tot de ecologie van zoöplankton op de Noordzee. De eerste PhD zal bestuderen hoe en op welke manier de biomassa van zoöplankton wordt doorgegeven aan de hogere trofische niveaus binnen het voedselweb van de Noordzee (kwallen, vissen) en hoe dit de ruimtelijke verspreiding van soorten beïnvloedt. De tweede PhD zal onderzoek doen naar de veranderende rol van meroplankton in de Noordzee. Meroplankton is plankton dat een deel van zijn levenscyclus planktonisch is, zoals bijvoorbeeld larven van bodemdieren. De derde PhD zal zich richten op de veranderingen in het zoöplankton op de Noordzee als gevolg van factoren als klimaatverandering en andere drivers en wat dat betekent voor de toekomst van het zoöplankton. Als eerste product zullen de PhD's een projectplan/literatuurstudie opleveren voor hun vierjarige onderzoek. Deze PhDs zullen nauw samenwerken met andere PhD onderzoeken met betrekking tot de Basis van het Voedselweb die in 2024 starten. Jaarlijks zal door het Uitvoeringsbureau MONS een PhD dag worden georganiseerd ten einde deze samenwerking te versterken en de inhoudelijke afstemming met andere relevante MONS onderzoeken te stimuleren.

3. Vis

Monitoring Pelagische Vis (ID 23) **2023 – 2030**

De monitoring is in 2023 gestart met in juni een surveys, samen met zoöplankton monitoring, in een brede strook langs de Nederlandse kust. Deze survey zal in januari 2024 herhaald worden. Daarnaast wordt er een continuumonitoring opgezet met zogenaamde WBAT, een apparaat met een echosounder, die op de Noordzeebodem zal worden geplaatst, in twee verschillende windparken waarbij met akoestische technieken continu de aanwezigheid van pelagische vis wordt bepaald. In 2024 zal, gezien toegenomen kosten voor scheepstijd bepaald worden, in welke vorm deze monitoring een vervolg krijgt.

Modelleren Gevolgen Transitie op de Visgemeenschap (ID 20) **Looptijd 2024 - 2027**

Aan de hand van de strategie ontwikkeld in en onder auspiciën van ID132 en met input van ID30 en Wozep EE.2 wordt dit project in de loop van 2024 aanbesteed. Het gaat hier om integrale effecten van de drie transitie op de Noordzee voor de **gehele** visgemeenschap en het opzetten van de modellering hier voor. Wat gaat er veranderen, hoe kunnen we dat voorspellen en kunnen we een modelinstrumentarium opzetten waarmee we verschillende scenario's kunnen doorrekenen.

Voedseleecologie en Ruimtelijk gebruik Noordzee Haaien, Roggen en Trekvissen (ID 39, 41, 42) **Looptijd 2023 – 2027**

In 2024 zal er een telemetrie onderzoek starten waarin er een netwerk aan ontvangers zal worden geïnstalleerd op de Noordzee waarmee migratiepatronen van gezenderde haaien, roggren en trekvissen op de Noordzee worden geanalyseerd. Daarnaast zal aandacht worden besteed aan de voedseleecologie van diverse soorten haaien en roggren en de relatie met hun verspreiding. Dit zal worden vormgegeven via contract research.

Displacement van de Noordzeevervisserij (ID 28 en 29) **Looptijd: 2023 – 2026**

Eind 2023 zal er een driejarig onderzoek starten met als doel een antwoord te geven op de vraag hoe de visserijsector zich gaat verspreiden en aanpassen gezien alle ontwikkelingen op de Noordzee. Het levert daarmee informatie voor de effecten die de (verplaatste) visserij heeft op het ecosysteem en wat de socio-economische gevolgen zijn voor de visserij zelf. Dit antwoord zal worden gegeven door middel van een te ontwikkelen model voor de verspreiding (in ruimte en tijd) van de Nederlandse kottervloot (inclusief boomkor, garnalen, flyshoot, twinrig en bordenvisserij).

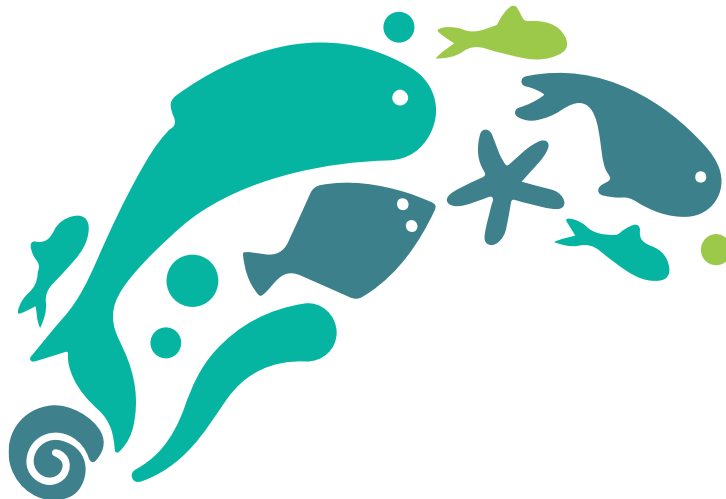
Effecten Displacement Visserij op Commerciële Visbestanden (ID 30)

In dit project wordt specifiek gekeken naar de effecten van de ruimtelijke veranderingen in de (samenstelling van de) visserij op de commerciële visbestanden middels modellen. Aan de hand van de strategie ontwikkeld in en onder auspiciën van ID132 wordt dit project op basis van de (voorlopige) resultaten van ID28/29 (uitvoering WEcR) aanbesteed in 2024. Daarnaast wordt in een iteratief proces nauw samengewerkt met de uitvoerders van ID 28/29.

Effecten Gebiedssluiting op Visgemeenschap (ID 142)

Looptijd: 2023 – 2030

Begin 2024 zal een monitoringsplan worden opgeleverd voor deze monitoring waarin wordt onderzocht welk effect het sluiten van delen van de Noordzee heeft voor de ontwikkeling van de (lokale) visstand. Op basis van dit monitoringsplan en beschikbare budgetten zal bepaald worden hoe deze monitoring verder zal worden vormgegeven.

4.

Benthos en benthische habitats

Effecten gesloten gebieden voor visserij op Benthos (ID 49)

Looptijd 2023 – 2030

In 2023 is hier een extra T0 monitoring voor uitgevoerd in de gebieden Friese Front en Oestergronden. Vanaf 2024 loopt dit onderzoek mee als extra bemonstering bij het MWTL Benthos onderzoek. De T1 bemonstering vindt dus plaats in 2024. Een eerste analyse van het verschil tussen T0 en T1 zal pas in 2025 plaats vinden. Daarna zijn nog bemonsteringen voorzien in 2027 (T3) en 2030 (T4).

Voor Borkemse Stenen zal in 2025 een pilot bemonstering worden uitgevoerd die tevens geldt als T0. In een latere fase zal op basis van de resultaten een monitoringsplan worden opgesteld voor de latere jaren na sluiting.

Monitoring Rifvormende Soorten (ID 56)

Looptijd: 2023-2024

Het onderzoek heeft zich gericht op de monitoring van zandkokerworm riffen op de Noordelijke Bruine Bank en in het plangebied van windpark IJmuiden Ver. In het voorjaar van 2024 zal het eindrapport van deze survey die in augustus 2023 is uitgevoerd door TNO, Waardenburg Ecology en Eurfofins, worden opgeleverd en worden voorgelegd aan het NZO.

Geschiktheidskaarten Biogene Riffen (ID55)

Looptijd: 2024 - 2025

Op basis van de resultaten van ID56 zal het reeds bestaande model voor zandkokerwormriffen voor het maken van habitatgeschiktheidskaarten dat reeds eerder is opgeleverd in de no-regret fase van MONS worden aangepast. Dat zal in de tweede helft van 2024 en met een mogelijke uitloop naar 2025 gebeuren.

Review/Projectmonitoring Natuurinclusief Bouwen (ID 51)

Looptijd: 2023 -2026

Dit zal samen worden opgepakt met het ministerie van LNV. Het bouwt voort op een onderzoek dat is uitgevoerd in de no-regret fase van MONS. In 2023 zal samen met LNV het programma van eisen worden opgesteld hiervoor. In 2024 zal bekeken worden hoe dit in de markt zal worden gezet. Er is wellicht ook een mogelijkheid om m.b.t. dit onderwerp aan te sluiten bij een EU proposal waar WMR en Deltares mee bezig zijn.

5. Kust- en zeevogels

In 2024 zal MONS een aantal vogelonderzoeken opstarten. Deze vogelonderzoeken maken deel uit van de uitvoering van het totale MONS-onderzoeksprogramma. De onderzoeken kennen drie zwaartepunten:

1. Foerageergebieden en voedsel­ecologie
2. Effectiviteit maatregelen soort­bescherming / populatiestudies
3. Combinaties met WOZEP onderzoeken

De onderzoeken op het gebied van foerageergebieden en voedsel­ecologie worden vooraf­gegaan door een literatuur­onderzoek en het raadplegen van deskundigen. Daarna volgt er meer­jarig vervolgonderzoek, inclusief veldwerk.

Het onderzoek naar de effectiviteit van soort­bescherming heeft een relatie met de soort­beschermingsplannen. Deze plannen zijn nog in ontwikkeling, maar er zijn wel al kennis­leemtes beschreven die in het kader van MONS opgepakt kunnen gaan worden.

Bureaustudie Foerageergebieden (ID 60)

Looptijd: 2024

Bureaustudie, gecombineerd met expert­meetings die inleidend is op een veld­studie (ID 61). Centrale kennis­vraag is: Wat zijn de belangrijkste gebieden voor vogels op zee (open zee en kust­wateren op de schaal van de internationale, zuidelijke Noordzee), hoe functioneren die gebieden en wat zijn de kwets­baarheden van die gebieden (dus wat zijn de belangrijkste rust- en foerageergebieden)?

Bureaustudie Voedsel­ecologie (ID 62)

Looptijd: 2024

Bureaustudie, gecombineerd met expert­meetings die inleidend is op een veld­studie (ID 63). Centrale kennis­vraag is: Hoe functioneren die 'belangrijkste gebieden' voor die groepen van soorten, dus: wat is hun voedsel­keuze (met spatio-temporele variatie daarin), wat zijn de bepalende factoren voor de beschikbaarheid en bereikbaarheid ('profitability') van hun voedsel daar en hoe worden die bepalende factoren in potentie beïnvloed door de ruimtelijke veranderingen in energie- en/of voedsel-transitie'?

Bureaustudie Populaties Meeuwen en Sterns (ID 64)

Looptijd: 2024

Bureaustudie voor de soort­groep 'meeuwen en sterns', aan het zee­oppervlak foeragerende soorten met een overwegende voorkeur voor de dicht­er bij de kust gelegen wateren, dient (vanwege de specifieke be­leids­verantwoordelijkheid van Nederland) ook meer informatie ge­genereerd te worden. hoe sturend is de mate waarin de belangrijkste gebieden gebruikt kunnen worden voor overleving en reproductief succes, alsmede voor de mate waarin vogels gaan uit­wijken naar andere gebieden of juist kunnen toenemen binnen de bestaande gebieden.

Onderzoeksplan Maatregelen Natuurversterking & Soortbescherming Kustvogels (ID 73)

Looptijd: 2024

Na het afronden van soortbeschermingsplannen komen natuurversterking/soortbeschermingsmaatregelen in beeld. In deze soortbeschermingsplannen worden ook kennisleemtes en drukfactoren beschreven. Die combinatie zorgt voor een aantal beschermingsmaatregelen waarvoor met dit onderzoeksplan een opzet beschreven wordt voor het monitoren van de effectiviteit van de beschermingsmaatregelen uit het soortbeschermingsplan.

Monitoring Zeevogels Digital Aerial Surveys (ID 68, ZV.1, ZV.12) (Wozep trekt dit)

Looptijd: 2021-2026

Ontwikkeling Automatische Beeldherkenning; De monitoring van zeevogels via 'Digital Aerial Surveys' is nodig vanwege het feit dat op termijn de reguliere monitoring via zichtwaarnemingen niet goed meer mogelijk is. Dit vormt dus een belangrijke basismonitoring die van belang is voor vraagstukken in het kader van draagkracht, i.e. de verspreiding van zeevogels, maar ook in het kader van habitatdisplacement als gevolg van toename van windparken of andere ruimtelijke ontwikkelingen. Het is tevens de invulling van de NZA-afspraken over versterking van de systematische monitoring van vogels.

Modellering waaronder Individual Based Modelling (IBM waarin verschillende effecten (habitatverlies, aanvaringen en OWF-geïnduceerde ecosysteem shifts) worden gecombineerd (ID 67, 70, ZV.4, ZV.5, en ZV.6) (Wozep trekt dit)

Looptijd: 2024-2026

Veldstudie Processen Vogelbewegingen; Voor diverse onderdelen van MONS is modelontwikkeling voorzien ten einde effecten te integreren en uiteindelijk effectvoorspellingen te kunnen doen. Dit geldt voor zowel specifieke modellering die voorzien is voor vis en zeezoogdieren als integrale mechanistische modellering.

Tagging / biologging voorbeeldsoorten zeevogels (ID 69, ZV.7) (Wozep trekt dit)

Looptijd: 2025-2028

De tagging van lokale broedvogels is van belang in het kader van de analyses van de effecten van windparken en het succes van bestaande en eventueel nieuwe broedkolonies, i.e. natuurversterking.

6. Zeezoogdieren

Hinterland analyse: Ontwikkeling habitatmodel en bepalen regionale draagkracht voor gewone zeehonden (ID 152)

Looptijd: 2024 – 2025

In 2024 zal een modelstudie starten met als doel inzicht te krijgen in de link tussen habitat types op zee en populatie omvang van zeehonden, zodat in vervolgstudies het effect van menselijke activiteiten kan worden meegenomen.

Herijking monitoring (inclusief zenderen) aantallen en verspreiding zeehonden (ID 154)

Looptijd: 2024 -2025

In dit onderzoek zal de huidige monitoring van aantallen en verspreiding van zeehonden op de Noordzee en in de Zeeuwse Delta en de Waddenzee worden geëvalueerd in relatie tot de toenemende behoefte aan informatie over verspreiding van zeehonden op de Noordzee. Ook zijn er blinde vlekken in bepaalde tijden van het jaar in de tellingen van zeehonden in de Waddenzee en de Delta. Het gaat hier zowel om de monitoring van grijze zeehonden en gewone zeehonden.

Gewone en grijze zeehonden voedselbeschikbaarheid en dieetonderzoek (ID 157)

Looptijd: 2024 – 2028

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te geven in de samenstelling van het (vis)dieet van gewone en grijze zeehonden en hoe dit hun verspreiding op de Noordzee bepaalt. Dit onderzoek focust met name op het verzamelen van veldgegevens i.r.t. het dieet van gewone zeehonden en grijze zeehonden en legt later in het project een modelmatige link tussen het voorkomen van de belangrijkste vissen uit hun dieet en hun verspreiding.

Impuls aan verbeteren informatieverzameling en doodsoorzaken gestrande zeezoogdieren (ID 158)

Looptijd: 2024 - 2030

Het doel van dit onderzoek is i) Het verkrijgen van een beter beeld van trends in aantallen zeehondenstrandingen en de doodsoorzaken voor inzicht in basale data over sterfte en populatie parameters van gewone en grijze zeehonden. ii) Een impuls aan de informatieverzameling van gestrande zeezoogdieren voordat deze naar destructie gaan.

Statistische analyse en ruimtelijke modellering bestaande data bruinvissen, overige walvisachtigen en zeehonden (ID 159)

Statistische analyse en koppeling van diverse bestaande datasets van zeezoogdierendata (bruinvissen, andere walvisachtigen en gewone en grijze zeehonden) voor meer inzicht in trends, ruimtelijke en seizoensverspreiding en aantallen op het NCP en daarbuiten. In 2024 zal als eerste stap bepaald worden welke datasets hierbij relevant zijn. Mogelijk kunnen ook relatie worden gelegd tussen de verspreiding van zeezoogdieren en bepaalde drukfactoren zoals UXO's.

Verkenning toepassing drones voor monitoring conditie zeezoogdieren (ID 161)

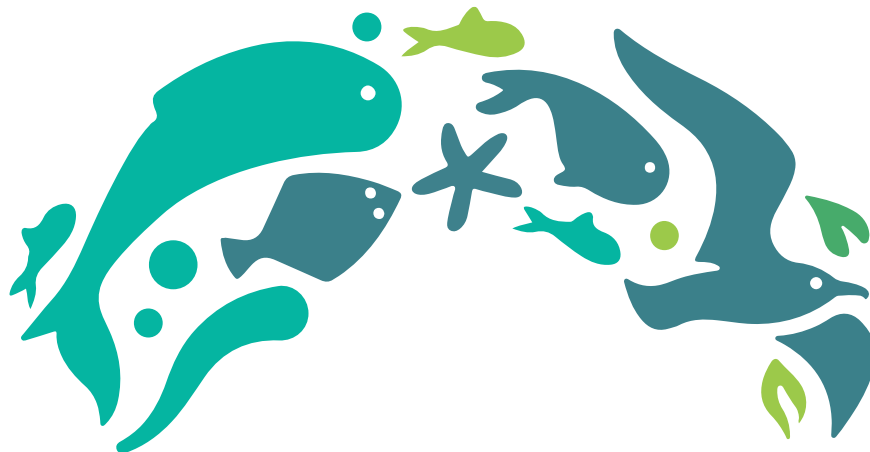
Looptijd: 2024 – 2025

In 2024 zal verkend worden of drones in combinatie met automatische beeldherkenning toegepast kunnen worden voor het meten van de conditie zeezoogdieren. Verder zal een pilot worden uitgevoerd met zeehonden in de Waddenzee.

Bijvangst monitoring zeezoogdieren (en zeevogels) NL staandwantvisserij (ID 166)

Looptijd: 2024 – 2028

Het doel van dit onderzoek is inzicht te verkrijgen in de mate van incidentele bijvangst van zeezoogdieren (en zeevogels (!)) in de NL staandwantvisserij. In 2024 zal begonnen worden met het opstapen van de projectorganisatie hiervoor.

7. Ecosysteemeffecten en Ecologische Modelling

Mechanistische Model(l)(trein)en (ID 132)

Looptijd: 2024 – 2030

Doel van dit project is om de gevolgen van de transitie (incl klimaatverandering) op het gehele ecosysteem en de samenhang tussen de gevolgen van de transitie te begrijpen middels mechanistische modeloefeningen. De stip aan de horizon is een netwerk van modellen dat verschillende scenario's met elkaar kan vergelijken zodat beleidsvorming over de transitie plaats kan vinden en mogelijke mitigaties voor het effect van de transitie kan extraheren. Hiervoor wordt een strategie van ontwikkeling uitgedacht en uitgevoerd. In 2024 wordt dit project aanbesteed. Dit onderzoek zal in combinatie/nauwe samenwerking met het onderzoek naar de ecologische effecten van Wind op Zee worden uitgevoerd. Verder zullen deze modelontwikkelaars nauwe banden onderhouden met de uitvoerders van het PhD onderzoek en waar nodig en mogelijk ook sturend op kunnen treden in de verdere aanpak van het PhD onderzoek.

Ontwikkelen en toepassen Cumulatieve Effecten Analyse (CEA) (ID 133, 134)

Looptijd: 2024 - 2030

In 2024 zal opdracht gegeven worden om de CEA-methode, die o.a. toegepast gaat worden in een drietal EU-projecten waarbij Wageningen Marine Research betrokken is, methodologisch te verbeteren. Hiervoor wordt allereerst een analyse gedaan om de effectketens die veel effect hebben maar grote onzekerheid kennen te identificeren. Middels literatuuronderzoek en expert-bevragingen wordt vervolgens getracht deze belangrijke kennisleemtes in te vullen. Doel is om onzekerheden in de effectketens en daarmee de CEA te verkleinen.

8. Diversen

Deskstudie Monitoringsstrategie (ID 135)

Looptijd: 2023 – 2026

De eerste discussie m.b.t. de focus van dit onderdeel hebben plaatsgehad. Eerste conclusie is dat er geen behoefte is aan een geheel omvattende monitoringsevaluatie en strategie. Die vindt in aparte trajecten plaats zoals de KRM deel 2 en de evaluatie van de N2000 beheersplannen. Niettemin is er wel behoefte aan een analyse betreffende de kansen van innovaties in monitoring en uiteindelijk een evaluatie van de 'nieuwe' monitoring die MONS aan het opstarten is, i.e. primaire productie, zoöplankton en pelagische vis. In 2024 zal verder bepaald worden hoe dit onderzoek zal worden aangevlogen.

Datamanagement MONS (ID 137)

Looptijd: 2023 – 2030

In 2024 zal verder worden gegaan met de implementatie van het Datamanagement van MONS. Hierbij bouwen we voort op de ervaringen van Wozep en zullen we het Informatiehuis Marien (IHM) inzetten voor de implementatie en coördinatie hiervan.

Communicatie MONS (ID 138)

Looptijd 2024 -2030

In 2024 zal een gezamenlijk MONS en Wozep symposium worden georganiseerd waarbij de meest actuele resultaten van het onderzoek vanuit beide programma's wordt gepresenteerd. Daarnaast zal in het najaar een PhD dag worden georganiseerd waarin de MONS PhD's en andere PhD's hun onderzoek presenteren aan elkaar en hun begeleiders zodat de verdere integratie van het procesmatige onderzoek binnen MONS en daarbuiten wordt gestimuleerd. Indien mogelijk wordt dit gecombineerd met de Noordzeedagen. Verder zullen er een paar basis communicatiemiddelen voor MONS worden gemaakt.

Staat van de Noordzee (ID 139, 140)

Looptijd 2023 – 2024

Als alles verloopt volgens plan zal de Staat van de Noordzee worden vastgesteld op het NZO van december 2023. In 2024 zal nog wat aandacht worden besteed aan de communicatie van de Staat van de Noordzee en de financiële afhandeling van de opdracht. In 2025 zal er weer een nieuwe staat van de Noordzee worden gemaakt, conform de afspraken in het NZA.

Workshop Internationale Afstemming

Looptijd 2023 – 2030

In 2023 is gewerkt aan een IDON notitie die aandacht vraagt voor het meer gebruik maken van de 'ecologische' werkgroepen van ICES voor de internationale inbedding van het ecologisch Noordzee onderzoek. Indien IDON akkoord gaat met de financiering hier van, zullen ook bepaalde MONS onderwerpen geagendeerd worden in ICES. Op deze manier wordt meer gebruik gemaakt van het internationale netwerk binnen ICES en de advieskracht van ICES. In 2024 zal MONS verder verkennen welke onderwerpen geschikt zijn voor internationale afstemming en indien nodig daarover workshops organiseren. Tot slot zullen waar nodig specialisten van MONS relevante internationale symposia bijwonen.

North Sea Consultation

More information:

www.noordzeeoverleg.nl

E: info@noordzeeoverleg.nl

Published by:

Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving

Rijnstraat 8 | 2515 xp The Hague, The Netherlands

P.O. Box 20901 | 2500 ex The Hague, The Netherlands

E: info@overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl